1-a Jaro, N.ro 22 APERAS SEMAJNE 26. Februaro 1925

ESPERANTO je la servo S.A.T. de la tutmonda PROLETARO

SENNACIULO

Oficiala organo de Sennacieca Asocio Tutmonda

La abonprezaro kaj reklamtarifo troviĝas sur la lasta paĝo. — Neuzitajn manuskriptojn ni ne resendas. — Represo de artikoloj permesata nur se oni citas la nomon de nia organo, kaj se oni sendas al la Red. du ekz. de la gazeto enhavanta la koncernan represaĵon. — Ponumera prezo: 0,05 dol.

Redaktoro: N. BARTHELMESS Colmstrasse 1, Leipzig-Stötteritz	Gvidanto: E. LANTY 24, Boulevard Beaumarchais, Paris XI.	Administranto: R. LERCHNER Colmstrasse 1, Leipzig-Stötteritz

El koro de Azio

Burjatio kaj Mongolio

(Speciale verkita por "Sennaciulo")

Post rusa proletrevolucio kune kun aliaj negrandaj popoloj de estinta rusa Imperio aŭtonomiiĝis burjatoj — unu el branĉoj de mongola nacio. En komenco de Revolucio post lago *Bajkal* ekzistis duonburĝa bufro (Ekstrem - orienta Respubliko) kaj antaŭ *Bajkal* regis Sovetoj. Tial burjatoj (ili loĝas ĉirkaŭ Bajkal) kreis du aŭtonomajn respublikojn: la antaŭbajkalan kaj Transbajkalan. Post kiam la bufro sovetiĝis la du respublikoj unuiĝis kaj kreis unu sovetan respublikon, kiu nun okupas 838200 kv. kilometrojn kaj lokiĝas sur ambaŭ flankoj de Bajkal en tri pecoj (vidu karton de Burjatio). La Respubliko havas 500 000 loĝantojn. El ili 52 % — burjatoj, 47 % — rusoj, 1 % — aliaj. La respubliko administre estas dividita en 9 distriktojn (ajmak), en 61 subdistriktojn (ĥoŝun) kaj en 494 vilaĝojn (sumon). Burjatio kaj parenca Mongolio havas komunan limon, kiu longas ĉirkaŭ 2000 kilometrojn. Burjatoj terkulturas, brutkulturas kaj parte industrias. En lasta jaro en tuta Burjatio estis semitaj 165 200 hektaroj. Tuta brutaro de Burjatio havas 1 359 465 kapojn. Post Revolucio ter- kaj brutkulturo restariĝas kaj en kelkaj regionoj jam superis la ĝismilitan. En Respubliko nun funkcias 30 fabrikoj (krom multaj metiejoj), kies komuna spezo egalas al 551 000 rubloj. Tuta industrio de Burjatio en pasinta jaro donis 227 000 rublojn da profito, kiu kreis bazan kapitalon por pluen progresigi la industrion. Grandan signifon por Respubliko havas orindustrio. Ĉi havas 419 ortrovejojn, el kiuj nur 62 estas ekspluatataj. Orindustrio nun progesas ne bone pro manko da kapitalo [1]. Respubliko estas riĉa de multaj valoraj minaĵoj: fero, minkarbo, asbesto (linŝtono), grafito (krajonŝtono), volframo, kupro, arĝento, oro k. a. Arbaroj en Burjatio estas multaj kaj valoraj por industrio (cedroj, pinoj, larikoj). Ili okupas ĉirkaŭ 27 000 000 hektaroj. Estas iniciatata eksporto de valora ligno eksterlanden — Manĝurion kaj Japanion. Same gravan signifon por la respubliko havas ĉasado en praarbaro kaj fiŝkaptado (precipe en lago-maro Bajkal). Nuna registaro de Burjatio tre atentas popolklerigon, kiu konsumas 30 % da tuta buĝeto. Burjatoj estas tre kleriĝemaj kaj invadas lernejojn. Multaj restas ekster lernejoj pro manko da ili. Respubliko havas

La aŭtografo sur la bildo (kiu montras familion de burjatoj el regiono de Verĥolensk) estas sendita de Prezidanto de Soveta Burjatio kaj tekstas:
Soveta Burjatio salutas proletaron kaj premegitajn popolojn de l' mondo. Prezidanto de CPK de BSSR (Centra plenumkomitato de Burjata Soveta Soc. Respubl.). Amagaev.
(La subskribo estas farita mongole).

1) *La dirito ne rilatas al tutunia orindustrio de Lena' (ĉirkaŭ urbo Bodajbo) kaj de rivero Aldan. Ĉi granda industrio lokiĝas ekster Burjatio en malproksima nordo kaj dum pasinta jaro liveris ĉirkaŭ 95 000 kilogramojn da oro, multe pli ol oni supozis.*
M. Krjukov.

438 elementajn lernejojn (la unua ŝtupo) kaj 16 mezajn (la dua ŝtupo).

Soveta medicino nun estas pli proksima al loĝantaro ol ĝi estis en tempo de Imperio. Jen estas mallongaj sciigoj pri via nova kunfrato Burjatio, kiu, liberigita per proletrevolucio, vokas ĉiujn premegitajn popolojn de l'mondo al revolucio kaj venko super internacia imperiismo.

Prezidanto de Centra Komitato de Burjat-mongola Soveta Soc. Respubliko *Amagaev.*

Kiel vi vidas el letero de k.do Amagaev burjatoj kaj mongoloj estas parencaj popoloj. Ĝustadire burjatoj estas mongoloj, kiuj antaŭ kelkaj jarcentoj venis Siberion pro iu malpaco, kiu okazis inter mongoloj en Ĥalĥa (provinco de Norda Mongolio). En Siberio burjatoj influitaj de rusoj rapide kulturiĝis. Multaj el ili havas universitatan kleriĝon. Dum lastaj jaroj inter ili aperis eĉ komunistoj kaj esperantistoj. Estas tute nature, ke ambaŭ popoloj emas iom post iom kuniĝi. Jen kial Granda Ĥuruldan (nacia kunveno de Mongolio) elektis novan registaron, kies plej gravaj anoj samtempe estas tre influaj en registaro de Burjatio. Limoj inter ĉi landoj pro foresto de ekonomiaj malpacoj estas preskaŭ tute ne senteblaj kaj ilia kuniĝo estos nur sekvo de iliaj reciprokaj interesoj. Por klarigi politikajn okazintaĵojn en "Koro de Azio" mi iom historios. Nomadoj de Centra Azio vivis en paco nur ĝis kiam sufiĉis por ili naturaj paŝtejoj. Kaj ili malpacis kaj militiris eksteren dum periodoj kiam mankis al ilia brutaro liberaj paŝtejoj.

Tiel 300 jarojn antaŭ t. n. Kristnasko kreiĝis vasta imperio de *hunnoj*, kiu malaperis 100 jarojn post Kristo. En sesa jarcento kreiĝis pli vasta imperio de *turkoj-oguzoj* kaj same malaperis post ĉ. du jarcentoj, premegita de parenca gento de ujguroj. La lastajn sekvis kirgizoj, regintaj dum kelka tempo en Centra Azio. En 13a jarcento aperas mongoloj kaj kreas novan imperion, kiu ampleksis preskaŭ tutan Azion kaj parton de Eŭropo (imperiestroj *Ĉingiz ĥan, Ugedej, Ĥubilaj*). Ili venkis Ĉinion kaj sudan parton de Rusio. Ne miru, ĉar tiamaj Ĉinio kaj Rusio estis tre malagemaj kaj pacaj terkulturaj landoj dispartigitaj en multajn malsamajn provincojn, kiuj preskaŭ ne havis ekonomian interligon. Ĉinio estas same disigita eĉ nun. Ĝiaj provincoj estas kvazaŭ memstaraj landoj regataj de malamikaj gubernistroj. Ĉinoj eĉ nun parolas 30 malsamajn dialektojn. Sed notu bone, ke en historio malsamaj lingvoj estas vera signo de malsamaj interesoj. En 14a jarcento mongoloj iom post iom malaperas el historiejo. En 17a jarcento okcidentaj mongoloj — *ojratoj* — ekmilitis kontraŭ orientaj mongoloj, kiuj en 1691 aliĝis al Ĉinio por havi helpon de manĝuroj. Ojratoj malsukcesis vastigi siajn paŝtejojn kaj komencis intensigi sian mastrumon kaj terkulturi. Dum 200 jaroj Ĉinio tre ekspluatis mongolojn kaj en 1911 ili ekribelis kaj liberiĝis de Ĉinio kaj poste ricevis aŭtonomion. Jen kial Norda Mongolio, kiu areas 1 500 000 kv. kilometrojn, nun estas nomata ekstera, sendependa aŭ aŭtonoma. En miaj antaŭaj sciigoj la vorto "sendependa" havis ĉi-specialan signifon. Nunaj mongoloj komprenas kaŭzojn de sia senprogreso, kiujn ili evidente ne povas jam forigi per rimedoj de *Ĉingiz ĥan*. Ili komprenis, ke mankon da paŝtejoj, da vivrimedoj ili devas kompensi per intensigo de sia mastrumo, per industrio regata de maŝino. Jen kiel ili forpelis sian princon kaj malnovan endormigan dion (mongole *Om*) kaj ekkredas novan religion, kies dio estas *komunigita fabrikilo, senĉese perfektiĝanta*. Eŭropanoj, vi same devas kompreni, ke por solvi viajn mankojn jam ne taŭgas rimedoj de *Ĉingiz ĥan*, kiujn vi nomas imperiismo. Sekvu ekzemplon de mongoloj. Sovetiĝu, komunigu viajn fortegajn produktilojn por forigi mortigan interkonkuron, perfektigu ilin — kaj ni ĉiuj estos feliĉaj! *Ja la mondo estas pli vasta kaj pli abunda da riĉaĵoj, ol eĉ senfinaj stepoj kaj montoj de renaskiĝanta Mongolio!*

Oka horsektoro. *Maksim Krjukov.*

Mongola pastro (lama') diservanta kun du helpantoj (ĥovarin).

La lukto kontraŭ narkotismo en Sovet-Unio

Pro akcelata nun lukto kontraŭ kokainismo en Sovet-Unio popola komisaro por sanprotektado, k.do Semaŝko, demandite de ĵurnalistoj, eldiris jenan opinion: Mi ricevis leterojn de multaj kokainistoj, kiuj per ĵurnaloj ankaŭ petis mian publikan respondon. Mi volonte respondas pri "emociigantaj ilin" demandoj.

Se vi demandos iun "specialiston", pro kio nun estas konstatebla plifortiĝo de ĉie vastiĝanta narkotomanio (kaj ankaŭ de kokainismo) en Sovet-Ruslando, li senpripense respondos al vi: La kaŭzo estas milito kaj revolucio. Tiu ĉi opinio estas tute malprava. Oni nedubeble scias, ke naskiĝejo de l'kokainismo estis kaj estas nun Ĉinio, en kiu okazis nek milito, nek revolucio. Oni ne povas ankaŭ refuti la aserton, ke nia revolucio estis pli profunda kaj grava ol tiuj en Eŭropo, kaj en Eŭropo narkotomanio estis pli disvastigita ol en nia lando nun kaj antaŭ ĉiaj revolucioj.

Do tial estas kompreneble, ke ne nur la milito kaj revolucio estis la kaŭzoj de l'disvastiĝinta narkotomanio. La radika kaŭzo de tiu ĉi malsano estas reĝimo de l'ekspluatado, dum kiu kelkiuj "freneziĝas pro grasiĝo", la aliaj ĝis stulteco laboregas.

En Ĉinio la mandarino, frenezema pro mallaboro kaj sufiĉego, uzas kokainon por tikli siajn nervojn, per ĝi venenas sin por forgesi pri kruela viv-efektivo malriĉega, stultiĝinta, malesperema ŝarĝportisto (kulio). Tial same la kokainismo disvastiĝas en ĉiu kapitalisma lando. Estas interesa la konstato, ke en nia lando dum t. n. milita komunismo narkotomanio kaj prostituo preskaŭ eliminiĝis. Sed "nepo" (nova ekonomia politiko), kiu parte signifas la revenon al kelkaj formoj de kapitalismo, revenigis narkotomanion kaj prostituon.

Do radik-kaŭzo de l'kokainismo estas kapitalismo. La nervaj skuiĝoj dum la milito kaj revolucio nur pliakutigis tiun ĉi socialan malsanon.

Tial ne estas mirinda tiu hipokriteco, kiu karakterizas la lukton kontraŭ tiu malsano en kapitalismaj landoj. La tuta historio de l'lukto kontraŭ kokainismo en Eŭropo estas pruvoriĉa paĝo, rakontanta pri bigoteco, hipokriteco kaj malpovo de l'regantaj klasoj, kapitulantaj antaŭ grupo de kapitalistoj, kiuj profitege komercas je tiu ĉi popola malsano.

Eĉ humana Ligo de Nacioj (oni ja asertas, ke por celoj de humanismo estas organizita tiu ĉi kreitaĵo de versajla pac-traktato) montriĝis malkapabla diri ion novan pri tiu demando, krom la samaj bigotaĵoj kaj hipokritaĵoj. Ĉe la

SUPLEMENTA FOLIO AL "SENNACIULO"
N.o 22 — 26. FEB. 1925

LA LERNANTO

KUNIGU, BINDIGU ĈIUJN N.OJN DE "LA LERNANTO", KAJ VI EKHAVOS PLEJ BONAN LEGOLIBRON

La ruĝa dianto

Estis iam sunbrila, bonodorega ĝardeno kun fortaj arboj kaj multegaj ĉiuspecaj floroj. — Birdosocieto, loĝanta en la branĉaro, decidis iutage pri elekto de reĝopersono por la vastega foliarregno. — Atentigite per la bruado, la floraro scivole auskultis, pri kio temu.—

Subite ĉiuj eksilentis, nur aŭdebliĝis la siblado de per rapidflugo alvenintaj hirundoj. — Iu ekkantis kaj sonis sorĉe dolĉa melodio. Estis najtingalo. — Apenaŭ ĝi ĉesis, la birdaro tutravite ekkriegis: "Al la najtingalo apartenas la krono!" Senprokraste la merlo komponis kronadmarŝon. —

"Admirinde", diris la rozo, "se niaj najbaroj reĝinon elektis, kial ni ne faru tion?" Ŝi streĉis sin por pli multe imponi al la ĉeestantoj, meditinte plenfiere — ĉar aliulino ja neniel povus esti reĝino — pri la estonta digno. Kvankam la prudenta rezedo observadis tion, diveninta la pensojn kaj ĉagrenita per la malhumilego de l'rozo, tamen ŝi retenis rimarkon. — Post iom da tempo ŝi opiniis: "La rozo pravas. Imitu ni la ekzemplon, fratinoj, kaj tiu floro estu reĝino, kiun la homoj favoros, kiun ili elektos, — kiel simbolon de la plej bela, porhumana eco. — La propono estis akceptata kaj estis formata komitato, por solvi la taskon; — ĝin prezidis la silentema, sed klerega delfinio kaj la sekvontajn horojn, alportontajn la decidon, oni atendis malpacience. —

Jen, baldaŭ la ĝardenisto per giganta tondilo detranĉis pompan rozon kaj tuj la prudenta rezedo, kiel sekretariino, protokolis: "La *rozo estu por la beleco!*"

Baldaŭ alsaltetis knabineto kaj forrompis lilion ... "Ho, la infana koro ankoraŭ ne konis malkonfidon, ne konis pekon; ankoraŭ la fihomoj ne babilaĉis pri ŝi." Gaje ridetinte, la rezedo skribis en protokolon: "*La lilio estu por la senmakulita animo!*"

Kiam tagmeze la floroj dormeme mallevis la kapetojn pro varmego, tiam la ĝardenon eniris plenkreskulino ĉarma. — Ŝi derompis margeriton kaj ĉe ĉiu paŝo forŝirinte blankan folieton, ŝi mallaŭte flustris: "... amas min ... el tuta koro ... kun doloro ... iom ... aŭ ... neniom ...". Subite ŝi ekjubilis: "... el tuta koro ...". Afable la rezedo notis: "*La margerito estu por la amo!*"

Posttagmeze alvenis viro, kies rigardo estis tiele serioza, ke la floroj pro timo tremetis. — Dum li malrapide promenadis, li estis leganta el dika libro. — Poste li kliniĝis, ekvidinte violon, kaj deŝiris ŝin de sur la herbobedo. — Rapidege skribadis la sekretariino rezedo: "*La violo estu por la saĝeco!*"

Iome pli malfrue krepusko malleviĝis sur la proksimajn domfenestrojn kaj sur la domtegmenton kaj la ĉielo ardis pro brulo de l'adiaŭinta suno. — Alpaŝis vespero, la bonkamarado de tiuj multaj, multegaj, kiujn dumtage troŝarĝas la jugo de l'laboro. Malfermiĝis denove ĝardenpordo kaj videbliĝis junulo kun kalaj manoj, kun fulgita vestaĵo kaj energia, kvankam iome laca rigardo. — Antaŭ bedo li ekstaris kaj el ĝin kovrantaj diantoj, li elektis purpure ruĝan, ornaminte sian butontruon; — ŝi radiis sur la nigriĝinta ŝtofo kiel flamanta koro, kvazaŭ lumo en malhela nokto. — La floroj fiksrigardis ŝin, tiom da forto, tiom da venkiga vivo la ruĝa dianto elfajrerigis. — Ne kiel la aliaj floroj ŝi pendigis la kapeton, male, ŝi levis alten al la ĉielo la vidon, Kvazaŭ ŝi intencus voki al la aperanta vesperstelo: "Frato, rigardu min, kiom bela mi estas!"...

Kvazaŭ ŝi ekvekiĝus el revo, la rezedo disŝiris la protokolon kaj rektiĝis, vokinte al la kunulinoj: "Aŭskultu vi, kion mi diros: "Vidu, ĉi-ĉion nin ĉirkaŭantan kreis la laboro, eĉ ni mem dankas la vivon nur al la laboro, ĉar sen laboro la patrino-tero ne kapablus nutri nin.

Kion signifas BELECO sen LABORO?
Kion signifas ANIMPURECO sen LABORO?
Kion signifas AMO sen LABORO?
Kion signifas SAĜECO sen LABORO?

Ili ĉiuj restus mortosentoj; — nur per laboro ili akiras vivon.

Laboro estas do la plej malnova, la plej profunda religio de la homoj kaj kiel ĝian simbolon la reprezentanto de la laboro elektis ruĝan dianton, tial ŝi estu nia reĝino."

Ĉiuj floroj ĝojkriis: "Vivu Laboro kaj vivu nia reĝino, la ruĝa dianto!"

El la gazeto de la infanamikoj, esperantigis: Ernestin Berger

Infanaj paroloj!

La sinjorino sidis en la brilanta salono ĉe tablo, lumigita de rozkoloraj vakskandeloj.

De sur la strato mi enrigardis kaj ne sciis, kio plej ege brilis: la juna, bluvestita, ĉarma sinjorino, la virga lumeto de la tablotuko aŭ la brilego de la lustro, la arĝento, la oro, la kristalo, aŭ eble la serioza brila kranio de la solena servisto.

Sed mi sciis, ke la servisto ĉeestis pro la sinjorino kaj ne la sinjorino pro la servisto, kiel eble kelkaj kredas.

Sed la sinjorino ĉeestis pro la delikata, frostanta, malgranda hundineto, kiun ŝi portis sur la brako, kaj la malgranda hundineto estis metanta la piedojn sur la neĝblankan tablotukon, dum ĝi estis nutrata zorgeme kaj amplene de la sinjorino; ĝia nutraĵo estis: animo kaj cerbo de la servisto, intermiksitaj per ora kulero en arĝenta plado.

Sola sidis la sinjorino en la brilanta salono, lumigita de rozkoloraj vakskandeloj. Mi rigardis ŝin tra la fenestro glaciflorozа kaj ŝi ŝajnis al mi esti "Hebe'o"[1]), kiu refreŝigas la lastan vivantan dion per vino.

Ekstere antaŭ la alabastra pordego atendis la granda nigra fiakro, kaj apud mi staris malgranda gazetknabo okulglutanta la ĉarman belecon de la sinjorino, aŭ pli verŝajne la bonegan manĝaĵon de la tremanta hundineto.

Mi rigardis la knabon kaj ankaŭ en liajn avidajn okulojn kaj demandis:

"Al kio vi pensas, eta amiko?"

Li respondis:

"Dum kvar horoj mi nur vendis ses gazetojn kaj nun la aliaj estas malseketaj kaj malvarmaj, ĉar gazetoj rapide malnoviĝas kaj mortas jam post kelkaj horoj."

Kaj li daŭrigis: "Mia patrino estas mortinta, mia patro en la punejo, mia fratino en bordelo, kaj mi nur vendis ses gazetojn dum kvar horoj."

Kaj li diris: "Mi deziras esti tiu hundo."

Ree mi rigardis lin; liaj okuloj estis larmozaj, kion nur komprenas virinoj, kun larmoj, pri kiuj viroj ridetas.

Kaj mi respondis: „Ja bubeto, se vi estus tiu hundo, tiam vi certe hodiaŭ estus nutrota kaj karesota."

Kaj se vi ankaŭ ne povus kisi vian patrinon, almenaŭ vi rajtus leki la manon de via sinjorino, ĉar ĝi estas ĉarma kaj bonfaranta, ĉu?"

Li al mi levis la okulojn, la grandajn, bluajn, de larmoj malsekajn okulojn, — kolere ili rigardis, kaj tra dentfermita buŝo respondis la malgranda gazetbubo:

"Ne, dio kondamnu min, la nazon mi al ŝi demordus!"

Kaj jam li forkuris en la furiozantan neĝventegon.

Sed antaŭ li mi vidis la sunon, la grandan, varman, brilantan sunon. El germana tradukis *H. Sch. 1378.*

1) Antikva diino de grekoj (ofte prezentita en skulptaĵoj). Red.

Kio estas "takto"?

Premiita en konkurso de "Lab. Esp. Klubo Londona". — Legu unuajn literojn de ĉiu linio de supre malsupren.

Laboristo returninte hejmen el la fabrikejo
Aŭskultis du sinjorojn interparoli pri la "takto".
Baldaŭ li demandis al kamarado kion "takto" signifas.
"Oni ne scias ĉiujn vortojn" la alia diris. "Nu, mi
Rakontos al vi kio okazis al mi, kaj tio
Instruos vin pri tio kion "takto" signifas.
Sabaton lastan, li diris, mi venis ripari
Tubon en la banejo de riĉulo (mi estas plumbisto).
Alveninte tien, servantino malfermis la pordon
Kaj diris, "ho, vi deziras la banejon. Supreniru
La trian etaĝon; ĉe la dekstra flanko estas banejo."
Unu fojon mi frapis, tiam mi ekmalfermis la pordon...
Benu mian animon!! Jen virino lavanta sin en bankuvo...
Observinte ŝin, mi takteme forsaltis dirinte: "Pardonu
Sinjoro..." *H. Lucos.*

Felaĥo kaj barbaroj

Sudana fabelo

Iu felaĥo posedis unu azenon, unu bovinon kaj iom da kampo. La bovinon li melkis kaj plugis per ĝi la kampeton, sed per la azeno li veturis al proksima bazaro por vendi fruktojn.

Okazis, ke la bovino malsaniĝis. La felaĥo petis ke ĝi resaniĝu. Sed ĝia sano plimalboniĝis kaj plikortuŝiĝis la petoj de l' felaĥo.

Fine, rimarkante, ke la bovino mortas, li ĝemis al dio: "Alaĥo! La bovino estas mia sola riĉaĵo, ĝi estas al mi ĉio! Se vi volas min puni, do prenu la azenon, sed restigu al mi la bovinon." Sed dio ne aŭdis la petojn de l' felaĥo kaj la besto mortis.

"Tio estas neebla!" pensis la felaĥo — "ke Alaĥo ne atentis miajn petojn. Se ĝi estus aŭdinta, ĝi estus ankaŭ devinta plenumi ilin. Mi ne meritis tiun severan punon. Alaĥo eraris!"

La felaĥo iris serĉi homojn, kiuj helpu la kadavron de l' bovino ĵeti en Nilon. Kaj li vidis barbarojn, kaŭrantajn ĉe fajro. "Ho, barbaroj! Mia azeno estas mortinta! Venu kaj helpu ĵeti ĝin en Nilon!" Kaj la barbaroj iras kun li; sed vidante la bovinon ili pensis: "Ĉi estas ja nenia azeno, ĝi estas ja bovino!"

"Kio enkapiĝis al vi, tiu estas ja azeno!"

"Tute ne: jen vidu kornoj, hufoj.... Je la nomo de Alaĥo, vi volas nin trompi, anstataŭ la bovino pagi al ni por azeno. Ĵetu mem ĝin en Nilon!" kaj la barbaroj foriris.

Nun etendis la felaĥo siajn manojn al la ĉielo kaj diris riproĉe: "Oo, Alaĥo! Eĉ la malsaĝaj barbaroj kapablis diferencigi inter azeno kaj bovino, — sed vi, Alaĥo, ne kapablis tion fari!" Tradukis *J. Temmer.*

Anekdoto

Kvar amikoj, nome: Advokato, kuracisto, elektroteknika inĝeniero kaj pastro iam diskutadis, kies profesio estis la plej unua de la mondo.

"Certe *mia*," asertis la advokato, "ĉar kiam oni forpelis el paradizo la unuajn homojn, ili estus povintaj jam rajte procesi kontraŭ ĉi-ekziliĝo." — "Ho", diris la kuracisto, "*antaŭ* ol oni forpelis ilin, kiam ADAMO ankoraŭ tute sola vivis en paradizĝardeno, DIO eltranĉis karnon el ties korpo, por havigi al ADAMO el propra ripo — edzinon. Ĉu tio ne estis jam ĥirurga operacio, kiu mian profesion koncernas?" — Ekparolis la inĝeniero: "Konsentite, sed *antaŭ* la priskribitaj okazaĵoj, kiam ankoraŭ neniu vivulo ekzistis sur la tero, Dio ordonis, ke fariĝu LUMO kaj tio estis elektroteknika procedo, el kiu evidentiĝas, ke *mia* profesio estis pli frue, ol la viaj." — Nun ili direktis sin al la kvara amiko: "Kion *vi* opinias?" La pastro, sarkasmema viro, kiu eĉ kelkfoje ne evitis, moki pri si mem, ironie ridetis kaj post ioma meditado li respondis: "Al *mi* tamen apartenas la prefero, ĉar mi reprezentas profesion, kiu la plej unua ekzistis surtere! Ne forgesu, ke *antaŭ* la heliĝo — estis — profunda *mallumo!*" —

Laŭ aŭdita germana teksto rerakontis: E. BERGER.

Preĝo Milita

de *Mark Twain*

"Ho Sinjoro nia Dio, helpu nin, per niaj bomboj, disŝiri iliajn soldatojn je sangaj fibroj, helpu nin kovri iliajn kvazaŭ ridetantajn kampojn per la palaj vizaĝoj de iliaj patriotoj-mortintoj; helpu nin dronigi la tondron de la pafilegoj per la kriegoj de vunditoj je doloro tordiĝantaj; helpu nin, per uragano de fajro, detrui iliajn humilajn hejmojn; helpu nin sendomigi ilin kun iliaj infanetoj, por ke ili estu vagendaj amikecmankante tra dezertoj de ilia senhomigita lando ĉifonvestitaj, malsataj kaj soifaj, kiel petolviktimoj de la sunflamoj someraj kaj de la glaciventoj vintraj, rompitaj je spirito, lacigitaj kvazaŭ per naskdoloro, vane Cin petegantaj por rifuĝejo tombeja.

Pro ni, kiuj Cin adoras, Sinjoro, diseksplodigu iliajn esperojn, velkigu iliajn vivojn, plilongigu iliajn maldolĉajn pilgrimadojn, plipezigu iliajn paŝojn, akvigu ilian vojon per iliaj larmoj, makuligu la blankan neĝon per la sango de iliaj vunditaj piedoj! Ni petas de Unu kiu estas la spirito de amo kaj kiu estas la ĉiam-fidela rifuĝejdonanto kaj amiko de ĉiu ajn kiu estas persekutata de doloro kaj kiu serĉas Lian helpon kun humila kaj pentema koro. Cedu nian preĝon, Ho Sinjoro, kaj Cia estu la laŭdo kaj honoro kaj gloro nun, kaj iam ajn. Amen."

Mark Twain diris pri ĉi-supra "Preĝo", "Mi eldiris la tutan veron en ĝi, kaj nur mortintoj povas eldiri la tutan veron en ĉitiu mondo. Ĉi skribaĵo povas esti publikigita post mia morto." Kaj tiel okazis. Tradukis G. Saville.

LINGVA ANGULO

Vortoj trovitaj en "Sennaciulo" sed ne en esp. vortaro

antipodo loĝanto de la diametre kontraŭa tera duonglobo; ankaŭ metafore uzata: rekta kontraŭulo.

bonzo budhista pastro en Ĉinio kaj Japanio; persono, kiu tenas postenon, plenumas funkcion komuninteresan nur por sia propra profito kaj utilo.

fertila (lat.) fruktodona, fekunda.

hiperbolo troigo, trograndigo *(metafore)*.

konkubino kromvirino, neleĝa edzino.

kristalizi kristaligi, *(metafore)* distinge densigi, per klara distingo marki

lozungo signaldiro, signalvorto.

Kunmetitaj vortoj

Oni ofte renkontas en la ĉiutaga uzado de nia lingvo (skribe kaj buŝe) la trouzon de kunmetitaj vortoj, kiuj estas kompilitaj el tri aŭ eĉ pli multaj vortradikoj. Kvankam ni ne volas diskvalifiki la aplikon de kunmetitaj vortoj entute, kiuj ja konformas al leĝoj de logiko, simpleco kaj fleksebleco en esp.o, ni tamen avertas — pro la belsoneco, la prononcado, la komprenebleco — kontraŭ troigoj kaj tiaj misformoj, kiel jenaj vortoj:

poŝtmarkkolektanto (kolektanto de poŝtmarkoj),
fervojakciposedanto (posedanto de fervojaj akcioj),
malsanulasekuroficejo (oficejo de malsanulasekurado),
ŝtattribunalprezidanto (prezidanto de ŝtata tribunalo).

Tamen, se tiaj vortkunmetoj estas interligitaj per *afiksoj*, kiel ekz. en la vortoj: *liberpensulgazeto, altmontarloĝanto*, oni povas bontrovi tiujn formojn, ĉar la belsoneco ne suferas.

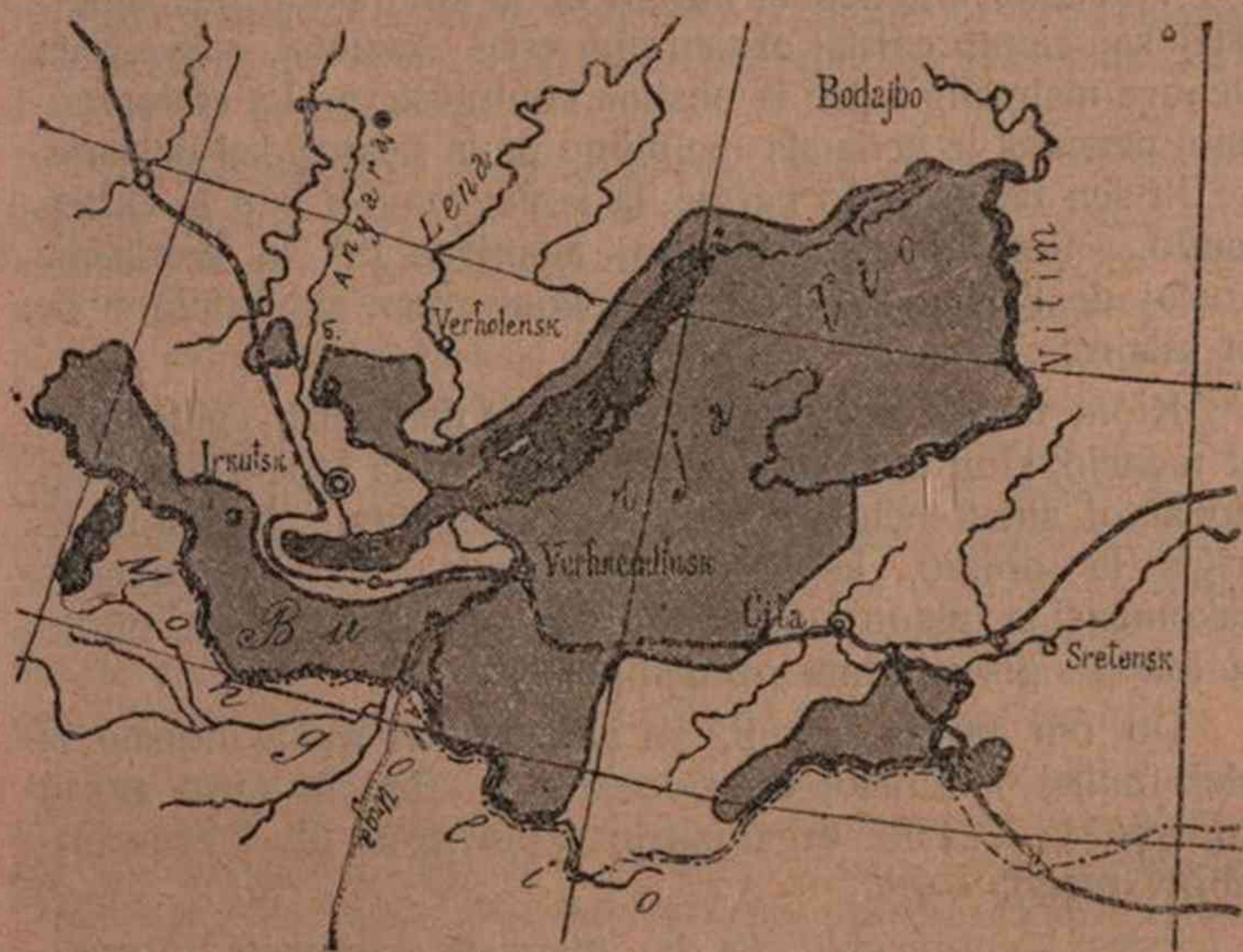
Alia averto: Evitu, kunmetante vortsilabojn, la troamasiĝon de konsonantoj. Oni ekz. ne diru *manĝĉambro*, sed *manĝoĉambro*, ne *kudrmaŝino*, sed *kudromaŝino*, ne *pluvvetero*, sed *pluvovetero* (aŭ *pluva vetero*).

Se oni absolute volas apliki vortmonstrojn, oni almenaŭ metu *streketon* inter la diversaj vortradikoj.

speciala konferenco, reklame anoncita por "la lukto kontraŭ kokainismo", "reprezentanto de Hindio" tondre parolegis kontaŭ diskutataj ĝeniloj por komerco je narkotaĵoj, kaj defendante la "malriĉajn hindojn" li diris patose: tiuj ĉi rimedoj estas malhumanaj rilate al milionoj de hindoj, kiuj laboras ĉe l'opiaj plantejoj. Tiamaniere anglaj imperialistoj per unu mano ferme ensakigas hindajn revoluciulojn kaj ĵetas ilin en maron nutraĵe por ŝarkoj kaj per l'alia ebriigas hindan popolon.

Krom perbabila "pistado de l' akvo" kaj kelka limigo de l'importata opio, destinita por "fumado", Ligo de Nacioj inventis neniajn luktrimedojn. Jen estas ankoraŭ unu pruvaĵo pri dekado de kapitalismo kaj hipokriteco de Ligo de Nacioj.

En la tuta mondo milionoj da hektaroj de la plej fertila tero estas kulturitaj sub venen-plantoj por popol-masoj. Samtempe oni bezonas por medicino tute malgrandan kvanton

Karto de Burjatio. La respubliko konsistas el 3 pecoj (nigretitaj), kiuj ensume okupas 838200 kv. kilom. Ĉefurbo — Verhneudinsk.

da opio kaj kokaino. Laŭ statistiko de ruslanda medikamenta industrio oni bezonas da kokaino nur 0,0077 gm. por ĉiu kapo de l'enlanda loĝantaro, t. e. ĉ. 1000 kg por la tuta Unio (1/8 de l'terglobo); da opio oni bezonas — 0,023 por kapo, t. e. ĉ. 3 000 kg. Tamen antaŭ la milito en Turkestano estis okupitaj sub kulturado de l'opio ĉ. 10 000 hektaroj — entute 20 000 parceloj. Ĉu ne estus pli utile uzi tiun ĉi teron, perfekte fertiligitan, kaj la manlaboristojn tie okupitajn, por produktado de kotono kaj tritiko?

Kiel oni luktas en Sovet-Unio kontraŭ narkotomanio? Same, kiel por kuraco de ĉiu sociala malsano, ni atakas ne la malsanulon, sed la malsanon mem. Ni persekutas ne prostituistinojn, sed la prostituon mem, samtiel oni devas persekutadi ne kokainistojn, sed kokainismon (narkomanion).

En la lukto kontraŭ l'prostituo, ni direktas ĉiujn punilojn ne kontraŭ malfeliĉaj virinoj, sed kontraŭ tiuj entreprenistoj, kiuj ekspluatas mizeran staton de l'virino por sia profitego (rendevuigistoj, bordel-posedantoj ktp.)

Ankaŭ en la lukto kontraŭ narkotomanio ni direktas la pikilojn de nia punsistemo kontraŭ similaj parazitoj. Ĉinia registaro provis renverse aliigitan sistemon de punrimedoj: ĝiaj dekretoj minacadis per mortekzekuto al fumantoj de opio. Tamen nenie aliloke, ekster Ĉinio, narkotomanio havas tiom da viktimoj, kiom tie sub minaco de l'mortekzekuto. Helpo kaj kuraco por malsanulo, la puno al komercisto, kiu parazite profitegas la malsanecan soifon de l'narkotulo, — jen estas la tendencoj de soveta punpolitiko.

Niaj kodeksoj havas unikajn regularojn, kiuj severe reguligas cirkuladon de ĉiuj narkotaĵoj. (Ĉar nia registaro estas la sola, kies politiko estas sendependa je la influo de potenca sindikato de narkotfabrikantoj kaj narkotkomercistoj). Ĉiuj narkotaĵoj, importataj el eksterlando aŭ enlande produktataj estas koncentrigataj laŭ adresoj de "Narkomzdrav" (popola komisarejo por san-prodektado) kaj laŭ ties plano estas distribuataj sub severa kontrolo por kuracejoj.

Krom tio registaro de Sovet-Unio efektivigas planon de vastprograma san-klerigado: popularaj broŝuroj pri malutilaj postsekvoj de l'narkotomanio, lekcioj, teatre scenigitaj tribunaloj por instruivaj procesoj de l'kokainistoj; en grandaj urboj estas fondataj specialaj kuracejoj por narkotuloj, kies taskoj estas ne nur medicina kuracado, sed ankaŭ san-klerigado kaj studesplorado de l'narkotismo kiel sociala malsano . . .

Por la kokainistoj, kiuj sin turnis al k.do Semaŝko, la lasta diris konklude, ke oni pli facile povas elimini kokainismon, ol ĉiun alian narkotismon (fumadon, alkoholismon) ĉar malkonsumo de l'kokaino rezultigas nenian reakcion. Kaj tial la kuracado de kokainismo celas antaŭ ĉio ĉesigi la konsumadon de l' kokaino per malsanulo, kio helpe de l'kuracisto-nervopatologo estas facile atingebla.

N. Krassovski.

Persekutado en Lorraine[1])

(Lorén)

Ĝi estas gvidata de la policanaro, de la milicoj italfaŝistaj, kaj de la "Comité de Forges" (franca asocio de peza industrio).

La fremduloj denuncitaj de la italaj faŝistaj spionaĉoj estas tuj perforte ĵetitaj trans la landlimon. Por tio sufiĉas ke laboristo estu vidata legante kom. ĵurnalon. La francaj k.doj kiuj helpas kaj loĝigas en sia hejmo italajn komlaboristojn, estas ankaŭ enkarcerigitaj. La samo okazas kiam ili estas helpantaj la disdonon de fremdaj lab. ĵurnaloj.

La laboristoj estas tie batitaj kaj enkarcerigitaj senmotive. La policanaro kaj ĝendarmaro treege partoprenas la perforton. Nur denunco de spionaĉoj sufiĉas por ke ili faru ĝeneralan arestadon en urboj kie laboristoj estas denuncataj. Tage kaj nokte oni traserĉas en la hejmoj. La arestitaj k.doj estas batitaj ĝissange. Kaj la francaj k.doj estas arestitaj kaj traktitaj same kiel la fremduloj.

Ĉe Villerupt, unu el niaj k.doj estis arestita kaj malliberigita dum 2 monatoj. Poste oni liberigis lin sen iuj ajn klarigoj.

Ĉe Valleroy, unu el niaj amikoj ĉeestis 4 semajnojn en karcero, same kiel en Villerupt. Proksimume 200 eksterlandigoj okazis nur en 20 urboj. Kaj la subpremado daŭradas kaj ĉiutage graviĝas.

La subpremado grandiĝis, kreskis, samtempe kun la kresko de niaj lab. organizaĵoj. La nedubebla celo estas nuligi la komsekciojn kaj la sindikatojn.

Lasttempe ni sukcesis varbi por niaj lab. asocioj dekojn da miloj da laboristoj, kaj ni organizis grandegajn manifestaciojn. Tiuj pruvoj de nia potenco kaŭzis la komencon de la ĝenerala reakcia subpremo. Nun, spite la batoj, hejmtraserĉoj kaj elpeloj, niaj fortoj estas samaj. Italaj kaj francaj k.doj luktas ege kontraŭ reakcio.

El "L'Humanité" mallongige tradukis Ru. 835

[1]) Orienta franca provinco kies ĉefurbo estas Nancy.

Se en la mondo ne ekzistus malbono, la homo neniam ekpensus pri dio. **Golbaĥ.**

Finnlando, la tombegejo

Dum januaro okazis en parlamento de Svedio, ke komunista parlamentano kdo. Spangberg, parolinte pri Finnlando, nomis ĝin: lando de laboristmortigistoj kaj de malhonorantoj de tomboj. La prezidanto ne interrompis lian paroladon. Tiu okazo estis granda skandalo laŭ opinio de finna burĝaro. Ili estis aŭdintaj la veron, parolitan en parlamento

Tombŝtono starigita sur tombo de mortigitaj laboristoj en tombejo ĉe urbo Hämeenlinne.

de najbarlando. Kaj ĉar ili sentis sin kulpaj, ili ekhurlis. Iliaj gazetoj tre ĉagrenite skribis pri la "skandalo" kaj kulpigis prezidanton de la parlamento, ĉar li ne estis interrompinta la paroladon. Kvankam ili scias, ke tio ne estas permesata laŭ sveda leĝo, ili opinias, ke li tamen devus esti farinta tion. (Ĉar ili ankaŭ tiel agas en Finnlanda parlamento). Cetere ministro por eksterlandaj aferoj de Svedio oficiale bedaŭris la okazintaĵon. Tamen la ĉefa afero per tio ne estis savita. La tomboj de finnaj kamaradoj estas ĉiuokaze malhonorigitaj, kiel la bildoj sufiĉe bone montras al ni. Same tuta mondo jam scias, ke en malgranda Finnlando la blanka teruro mortigis ĉ. 70000 laboristojn, el kiuj tre granda parto estas enterigitaj, neniu scias kie. *P.*

Unu matenon la kamaradoj vidis la ŝtonon faligita, kuŝante sur la tero. La malhonorigo de la tombo estis farita nature dum nokto. Kelkajn tagojn pli poste oni povis konstati jenon: La ŝtono estis eksplodigita per dinamito. La bildo montras la ŝtonon tiel disrompita. La afero okazis en "benita" oficiala tombejo. La agado montras al ni tre bone kulturon de finnlanda burĝaro.

Ĉiu religio estas nenio alia, ol fantazia reflektaĵo en la homaj kapoj de tiuj eksteraj fortoj, kiuj regas super ili en ilia ĉiutaga vivo, reflektaĵo, en kiu la teraj (naturaj) fortoj akceptas formon de la supernaturaj. Fr. Engels.

La dana kapitalistaro preparas sin por ĝenerala batalo.

Ĉiuj signoj konkludigas, ke la dana laboristaro post ne longe estos implikita en luktojn, kiuj ne nur superas ĉiujn ĝis nun travivitajn en Danio je multo, sed por kiuj eĉ en neniu alia lando ekzistas similaj ekzemploj. Ĉar la entreprenistoj preparas ĝeneralan atakon kontraŭ ĉiuj laboristaj grupoj de l'industrio samtempe.

Jam komence de aŭtuno 1924 la Centra Asocio de danaj labordonantoj tiucele decidis devigi siajn membrojn al laŭindustria nuligo de ĉiuj kontraktoj faritaj kun la laboristaj sindikatoj. Motivita estis tiu decido per la konstato, ke la momenta malalta okup-grado en la dana industrio senigu la labordonantojn de ĉiu indulgo kaj faru superflua ĉian akcepton de kontraktoj rilate al la laboristaj organizaĵoj.

Traktadoj, kiuj depost nuligo de la kontraktoj inter laboristaj kaj entreprenistaj organizaĵoj estas okazintaj, sekve ĉiam denove malrealiĝis pro la obstina kontraŭstaro. La entreprenistoj persistas je ĝenerala malpliigo de la salajroj kaj deklaras, ke ili sen tia procedo perdus la konkurpovon kun la eksterlando. Siaflanke la laboristoj atentigas pri la kreskantaj kostoj de l'vivteno kaj postulas konforman akomodiĝon de la salajroj.

Kiom decida por batalo estas la kapitalistaro, evidentiĝas el mencio, kiun faris la prezidanto de l'dana asocio de labordonantoj antaŭ nelonge al presreprezentantoj. En tiu montriĝis la opinio, ke estus plej bone, sen ia prokrasto ekkomenci la lukton kun la laboristaj organizaĵoj, por "purigi la lokon" ĝis venonta printempo.

Do oni povas kalkuli, ke ankoraŭ en nuna monato la plej multaj laboristoj estos lokaŭtitaj. Tiu ĉi sorto ankaŭ minacas la 22000 organizitajn laboristojn de l'transportlabora metio.

Estas kompreneble, ke la internacia sindikata movado ne povas rigardi tiun ĉi batalon de l'dana laboristaro en neaktiveco. Neeble ĝi povas toleri, ke la entreprenistaro en tempo de plialtiĝantaj prezoj transiru al malpliigo de l'salajroj, nur ĉar ĝi vidas en la nuntempa senlaboreco ŝancon por tia agado. Ĉar nenio alia vekis la batalemon de l'kapitalistaro, ol la espero trovi post mallonga batalo sufiĉe da homoj, kiuj en sia mizero estos devigitaj akcepti ĉiajn ajn laborkondiĉojn. La atentigo pri la konkurpovo kun la eksterlando estas kiel ĉiam ankaŭ en la buŝo de l'danaj industrimagnatoj nur pretekste, kies nefidebleco estas pruvata jam sole per tio, ke hodiaŭ la kapitalistaro ĉiulanda plendas pri la minaco per eksterlandaj konkurantoj, kaj oni vane serĉas entreprenistojn, kiuj ne havas en buŝo tiun plendon. Sed ne nur ĉar temas pri tiel senkaŝa atako kontraŭ la dana proletaro, sed ankaŭ ĉar la rezulto de l'en Danio okazonta batalo devus havi efikojn trans la landlimojn, la internacia sindikata movado nenion devos preterlasi, kio povas plialtigi la batalfortecon kaj energiecon de la danaj laboristoj.

(Laŭ Informilo de l'Intern. Transportlaborista Federacio, Amsterdam).

KORESPONDEJO

601. Vian sendajon mi ricevis.
J. D. B. Ne necesas alsendi la revuon.
4269. Vian leteron mi transsendis.
2798. Verŝajne mi havos okazon uzi vian lastan art.
3637. Alvenis via sendaĵo. Dankon.
1320. Vian artikoleton mi utiligos. *N. B.*

Korekto. SAT-ano 3712 atentigas nin, ke ne li, sed anglaj kamaradoj (nomoj ne estas konataj al ni) tradukas la anglan verkon "Skizo de Ekonomia Geografio" (v. S. n.ro 15).

DISKUTEJO

Pri la projekto Dawes[1]

La burĝaro de Antanto esperas ricevi la riparpagadon regule, en sonora oro, ke ĝi povu rekonstrui sian ruiniĝintan produktkapablon. La germana kapitalistaro klopodas fliki la truegojn de sia disŝirita ekonomio, per la prunto de Dawes-projekto por povi rekonkuradi senindulge la internacian kapitalistaron, ankaŭ la sinjoroj Dawes-oj deziras enpoŝigi propramaniere, la honestan burĝprofiton el la negoco. Do ili ĉiuj kalkulas kaj esperas je siaj interesoj.

Sed kion alportas la Dawes-projekto por la germana kaj ĝenerale por la tutproletaro? Jen la problemo, kiun la diverstendencaj samvojirantoj klopodas solvi kaj utiligi por la liberiĝo.

El proleta vidpunkto, ne tio estas la ĉefa punkto, analizi la kondiĉojn de l' projekto, per kiuj la internacia kapitalistaro certigas siajn profitojn, ĉar la internacia financistaro ŝatas realajojn, kapitalistmensado ja estas tiela sed la situacion, kiun naskos ties plenumo por la proletaro germana kaj ties evidentajn sinsekvojn por la klasbatalo.

El tiuj vidpunktoj taksante la respondon de k.do 300 pri la artikolo de k.do Revo, ĝin legante mi ne povis kaŝi rideton pro la kelkloke naiva proletstarpunkto kaj analizo de la afero. Se k.do Revo estis unuflanka en sia artikolo, do la reduktitaj diferencpunktoj estis pli unuflankaj, nome tiuj de l' kapitalistaj interesoj. *La ekonomia kaj politika kripliĝo de l' germ. proletaro pro la projekt-kondiĉoj, kvazaŭ akcesoraĵo forrestis el la konkludo.* Se k.do 300 ne estus menciinta sian socialistecon, mi nepre estus konkludonta, ke tiusencan artikolon el tiel bone difinita kapitalista vidpunkto, nur burĝspirita persono povas verki. Mi ne volas dubi aŭ malkredi la klaskonscion, ankaŭ ne ataki k.don 300, nur simple diri mian opinion pro la stranga starpunkto proleta, kiu nepre supozigas gradon da diletantismo de Marks-a teorio.

Nur simple ni pripensu el nia batal- aŭ taktikvidpunkto, kian utilon havos la klasbatalo, se laŭ la "humana" Dawes-plano, per la elpremita ŝvitaĵo de l'germana proletaro, la internacia kapitalistaro sukcesus iom stabiligi sian ekzistfunkciadon antaŭ la baldaŭa disputriĝo? Kiel gravas por la germ. proletaro en sia klasbatalo la efektivigo de tiu teorio de germ. burĝaro por likvidi parte la ŝtatan buĝetkaoson, ke "la enspezoj de iu entrepreno (burĝa) ĉiam devas kovri elspezojn siajn, kio estas konforma al la internacia koncepto" (kapitalista). El taktikaj vidpunktoj, ĉu la defendo de projekto Dawes, t. e. defendo de l' internacia ekspluatado de l' germ. proletaro, eĉ se ĝi en ĉiu rilato brile sukcesus laŭ burĝa vidpunkto, alportus la liberiĝon de germ. proletaro? Tute ne! Sed certe akcelas la ekonomian kaj politikan subpremon, ĉar la interesita internacia kapitalistaro en skalo de internacia kadro sufokus la ekmovon de germanlanda proletaro. Ĉu la efektivigota plimalaltigo de komerca fervojtarifo plimildigos aŭ malgrandigos la kruelan ekspluatadon, ekonomian plimizeriĝon de l' germ. proletaro? Tre dubinde!

Pro la kondiĉoj "ke la pagenda sumo estu atingata" la germana kapitalistaro nepre ne dorlotos la proletaron, sed ĉiurimede ĝi klopodos elsuĉi la bezonatan "pagendan sumon" el la sango proletara. Se estos bezonate, ĝi malestimos ĉiujn porlaboristajn leĝojn ĝis nun ekzistantajn, plenigos la karcerojn per neobeemaj proletoj, forigas la fame fiksitan 8 horan labortagon, ĉu ĝi estas rezulto de Ligo de Nacioj, ĉu postrestaĵo de revolucia ekprovo, kaj per la mizerigo ekonomia de la proletaro, per ĉiuspecaj persekutoj, ĝi devigos akcepti la diktatoraĵojn siajn, se ĝi estas bezonata por atingi la "pagendan sumon".

La internacia financistaro ŝatas la realajojn, kapitalistmensado ja estas ankaŭ tiela.

Nek la germana, nek angla, franca, nek la amerika kapitalistaro volas pagi el propra poŝo la riparsumon, eĉ kontraŭe ili ĉiuj esperas tiom gajni, ke ili povu rekonstrui sian ekonomion, aŭ enpoŝigi abundajn profitojn, kiuj estas bezonataj pro la kapitalista merkatkonkurado. Sed "la sumoj pagendaj rezultas el impostoj diversaj, estas sen kontesto." Nu kiu ilin pagu?

Ĉu la germ. proletaro konsideros kiel grava utilo por sia klasbatalo, ke "la Dawes-projekto restarigis la mastrum- kaj impostsuperecon de l' regno" (kapitalista) kaj pro tio konsentos la plej brutan ekspluatadon sian kaj impostŝarĝtrenon, tion montros la estonteco. Ke en tiu rilato la germ. proletaro havas gravan signifon, k.do 300 ankaŭ "senkaŝe elparolis" dirinte: "kaj precipe la *plenumo* de ĝia solvo (Dawes-projekto) estas decidota inter la *du grandaj klasoj:* unuflanke la *laboristaro*, aliflanke la *kapitalistaro*."

Post ĉi-tiu konkludo k.do 300 faris tro gravan eraron dirante: "*inter la du grandaj klasoj*". Nu post ĉi-konstatesprimo mi ja komprenas la dubon de k.do 300 rilate al la klaskonscio de proletaro. Ja la duboj ĉiam sin kaŝas en ni mem.

Almenaŭ ĝis nun, ĉiu proleto tiel sciis, ke ekzistas nur unu granda klaso, tiu de l'ekspluatatoj, ĉar la ekspluatantoj estas nekompareble malmultaj. Tion decas scii ĉiu proleto, ke Marks en siaj verkoj ankaŭ en ĉi-rilato, tiel trafe analizis la karakteron de kapitalistsistemo jam tiutempe, ke per la plia disvolviĝo, liaj konkludoj efektiviĝis kvazaŭ laŭvorte, tio estas: per la disvolviĝo de kapitalismo, ankaŭ grandskale proporcie disvastiĝas la proletariĝo de ĉiuj aliaj tavoloj de socio, (kiuj ne povis paralele sekvi la koncentriĝadon kaj konstantan pligrandigon de la kapitalo per la perfektiĝanta teknika konkurado) kaj malaperas ĉiuj aliaj klasnuancoj, dividiĝas la socio je du partoj. Je *granda ekspluatata proletmaso* kaj je *eta ekspluatanta kliko.* Kaj jen hodiaŭ kiam la grandburĝaro havas febran klopodon ŝovi sian ruiniĝintan ŝipaĉon en la golfon de imperialismo, kiam ĝi klopodas monopolizi merkaton, importendajn krudmateriojn, fondas trustojn por malebligi la konkuradon de aliaj kapitalistoj kaj plicertigi por si la diktatorecon al la mondmerkatoj, centraligas produktilaron, konkureblecon, produktajojn en kelkies manojn, (kiuj ne konas la famajn fer-, karb-, fervoj-, petrol- kaj aliajn reĝojn en Ameriko, Stinnes-, Krupp-trustojn en Germanio?) puŝas pli grandskale ol iam, la *etburĝaron en la proletiĝon* per kiu fakto ĉiam pli kaj pli *malgrandiĝas la posedantklaso* ĝis kliko de posedprivilegiuloj diktantaj al la tuta socio, k.do 300 sincere parolas pri *granda klaso de burĝaro* en tia komparo kun la laborista klaso, ke miskompreno pri la *samgrandeco* ne povas ekzisti. Ho kiel naive!

Ĉu la germ. proletaro atendas sian savon per iu Mesio, eventuale sin prezentante en la larvo de projekto-Dawes, kaj manon etendante amike al la burĝaro, abdikas sian plej akran klasbatalon kontraŭ la ekspluatado kaj pro tio "enkalkulas la burĝismon nunan, sian tutan kulturon, politikan kaj mastruman potencaparaton", aŭ atendos dum tiom da tempo ĝis la burĝaro memvole abdikus siajn privilegiojn kaj ĉiu proleto fariĝas unu Marks (kiel k.do 300 verŝajne opinias rilate al la klaskonscio) tion difinos nek la *granda klaso de l' burĝaro*, nek kelkies Marksdiletantismo sed mem la ekspluatata suferanta proletaro, kiu faros siajn klasdevojn altruditajn pro la esenca karaktero de kapitalismo, kaj ĝia klassituacio al la liberiĝo kaj burĝaro.

Marks diris: "*la proletaro povas sin liberigi per siaj propraj fortoj*".

Do ni kompreneme encerbigu tiun nerefuteblan realajon kaj ni apogu tiusence nin sur bazoj de metodoj en la klasbatalo Dawes-oj kaj iliaj projektoj ne nur ne akcelas la liberiĝon proletaran, sed eĉ ili ŝanĝas ne unu joton en la mizera stato de proletklaso, kaj neniel mildigas la ekspluatadon per humanaj sed ne perfektaj rimedoj.

Lastvorte mi demandas k.don 300 ĉar li "unue preferas la bazon de realo": Ĉu Sovetunio ne estas *bazo de realo?* Ĉu ĝi ne estas reala por k.do 300 sed reala por la internacia kapitalistaro, kaj unu imperialista ŝtato post la alia, rekonas ĝian egalecon kiel sampotenculo. Nu, estas sincera la demando, kion povas preferi klaskonscia proleto apartenanta al ajna tendenco, ĉu la *realan bazon* imperialistan aŭ proletan?

La tiela analizo kaj subteno de projekto Dawes el viaj menciitaj vidpunktoj, jes: tio tute signifas — forlasi la klasbatalan kampon.

SAT-ano 1187

[1]) Vidu N.o 12 kaj 16.

Alvoko

Unu SAT-ano, konata pro lia fervoro, kuŝas nun en proleta Sanatorio pro grava pulmomalsano. Mankas al li mono por plisukcesigi la efikojn de la kuracado. Helpu al li. Interŝanĝe li sendos al la bonfaruloj fotaĵon de la esper-lernantaro de li fondita en la Sanatorio. Sendu monon al SAT ĉu en Paris ĉu en Leipzig.

Ĉu vi helpis kreskigi la SAT-movadon?
Ĉu vi varbis novajn membrojn, novajn abonantojn?

KRONIKO

Sovet-Unio

Moskvo. Moskvaj SAT-anoj daŭrigas publike utiligi sian uzon de la internacia lingvo por la klasaj laboristaj organizajoj. Utiligante ĉeeston en Moskvo de alilandaj SAT-kamaradoj, ili elpaŝas kolektive kun esperantlingvaj paroladoj ĉe diversaj mitingoj. La lasta okazis 5-an de februaro dum la vespero de Internacia Ruĝa Helpo ĉe Moskva Supera Kooperativa Instituto, kie antaŭ la kelkcenta aŭskultantaro parolis niaj kamaradoj Revo, Robiĉek kaj Mateev, tradukataj ruslingven de aliaj k.doj.

Tia praktika demonstro de nia lingvo havas plej bonajn rezultojn: formiĝas grupoj por studo de la lingvo.

La kursoj funkcias ĉe Moskva Telegrafa kaj Radio-telefona centrejo kun 45 partoprenantoj, gvidataj de nia k.do Fedotov kaj ĉe la Klubo de Moskva Kooperativa Ligo (M. S. P. O.) kun 15 partoprenantoj.

Odessa. 14-an de januaro estas funkciigita kurso de Esp.o por instruistoj kun 70 partoprenantoj, precipe instruistoj de modernaj lingvoj; ĉar en Soveta Ukrainio la fakultativa instruado de Esperanto estas oficiale permesita, ĉiu partoprenanto de ĉi-kurso povos post ĝia absolvo instrui la lingvon en sia lernejo.

Samaro. Post raporto de nia k-do Astafjev ĉe la komunistjunulara kunveno de la loka uzino, ekfunkciis kurso kun 50 komunist-junuloj. 1516.

DIVERSAĴOJ

Kamaradoj el Hispanio!

Oni bone scias ke tiu ĉi lando estas loko kie malmulte disvastigita estas Esperanto, do, ankaŭ pri SAT oni malmulte scias. Sufiĉe bone laboras la "Barcelona Grupo de SAT-anoj" rilate al siaj malmultaj fortoj. Pro ĝiaj klopodoj, jam estas publikigitaj en kelkaj laboristaj gazetoj multe da artikoloj pri SAT-celoj kaj Esperanto je la servo de tutmonda socialismema laboristaro. Bona pruvo pri tio estas la oftaj propagandartikoloj, kaj la en felietono ĉiusemajna Esp.-kurso aperanta en "Acción Social Obrera".

Tiu semajna laboristgazeto, estas kvazaŭ oficiala informilo naturlingva de "Barcelona Grupo de SAT-anoj" kaj tial estas ankaŭ vera propagandilo por ke nia afero iru antaŭen en Hispanlando.

Multaj hispanlingvaj SAT-anoj nenion scias pri la bona agado de tiu gazeto, kaj tial ni hodiaŭ diskonigas la aferon per "Senn." por plej efikaj rezultoj.

Hispanlingvaj samcelanoj!

Helpu nin! Abonu, legu kaj propagandu la gazeton "Acción Social Obrera"! Ne forgesu ke pro militista regado en la lando, nia penado estas ne sufiĉe fruktodona! Ĵus ni komencas rikolti la semon disjetitan!

Por B. G. de SAT-anoj
La Komitato.

La prezo por duonjara abono al menciita gazeto, estas: 3 pesetoj en Hispanio, 5,50 pesetoj por eksterlando. Adreso: "Acción Social Obrera", Str. Sn. Felix Martir, en San Feliu de Guixols, Gerona, (Hispanio).

Enketo

Hodiaŭ ni komencas enketon pri la kaŭzoj de tiel nenormala enmigrado en Francio de multaj eksterlandaj laboristoj. La francaj lab. organizajoj tre okupiĝas pri tiu temo kaj ni intencas komuniki al ili raporton pri "kaŭzoj de enmigrado en Francio". Tiu raporto pruvos la viglecon de nia informservo kaj tre utilos al proletaro kaj samtempe al nia lingvo. Do, atentu! k.doj el Ĉekoslovakio, Hungario, Rumanio, Italio ktp. — skribu al ni pri ĉiuj ajn kaŭzoj de elmigrado el via lando. Jen la ĉefaj:

1. Leĝoj kiuj helpas, favoras la elmigradon.
2. Persekutoj politikaj, kiuj trudas ĝin.
3. Malbonaj vivkondiĉoj kiuj preskaŭ devigas la laboristojn eksterlandiĝi.
4. Senlaboreco ktp.

Sendu al ni ĉiuspecajn sciigojn, ciferojn ktp. pri tiu temo.

Adreso: C. Roux 40 Rue de St. Mandé
St. Maurice (Seine) Francio.

Komunistaj esperantistoj!

Bonaj, kontentigaj rezultoj jam estas konstateblaj per nia frakcia laboro. Tamen ankoraŭ multo restas farenda. Ni ne akcelas nur akceptigi esp. — servojn de revoluciaj laboristorganizajoj. Precipe ni devas klopodi, post akcepto de niaj servoj perfrakciaj, senmanke *plenumi* ilin. Pro tio nepre necesas, en la intereso de la revoluciaj esperanta kaj proletara movadoj, ke ni ankoraŭ pli dense interligu nin. Senescepte ĉiu komunista esp-isto senprokraste aliĝu la komfrakcion el membroj de SAT. Ĉar ĝuste de vi, individua kom. esp-isto dependos nia plua sukceso.

Ankoraŭ ĉefe mankas hodiaŭ perfrakciaj interrilatoj kun Polio, Argentino, Aŭstralio, Hindio, Japanio kaj Ĉinio. Ĉiuj kom. esp.-istoj senescepte anoncu sin ĉe la sekretario de l'frakcio: *Otto Bässler,* Gerberstr. 24, H. II *Leipzig* (Germanio).

Antaŭen ĉiam! Reen neniam!

Al ĉiulandaj virinoj!

"Rasa Femina Klubo" deziras interrilatiĝi per esperanto kun virinoj el ĉiuj landoj. Oni skribu al jena adreso:

Marguerite Estour, 1bis, rue des Coutures St. Gervais *Paris* (3e) (por "Rasa Femina Klubo").

Lingvaj demandoj

Pri landnomoj

Jam delonge uj-anoj kaj i-anoj interbatalas vane, ĉar nek unuj nek aliaj estas pravaj, kiel vi vidos malsupre. Simile al landnomoj: Eŭropo, Afriko, Egipto ktp., kies loĝantaro konforme nomiĝas eŭropano, afrikano, egiptano ktp., estos tute regule kaj nature uzi formojn: Franco, Anglo, Ruso, Germo, Hispo, Portugalo, Aŭstro, Ĉekoslovako ktp., kies loĝantaro konforme nomiĝos francano, anglano, rusano, germano, hispano, portugalano, aŭstrano, ĉekoslovakano ktp.

Nur popolnomoj de tiuj nacioj, kiuj ne havas propran teritorion, ne estos finiĝantaj je *ano,* ekzemple: botokudo, ajnoso, sujo, trumajo, juruto, bororo ktp. (precipe amerikaj kaj afrikaj malmultnombraj gentoj): kiam do oni bezonas noti landon, ne havantan sian geografian nomon, estos certe pli belsone uzi sufikson *i,* kiel ekzemple: cececerio (CCCR), esperantio, ciganio (lando de ciganoj) ktp. Ankaŭ tute natura estos ĉi-sufikso en landnomoj, kiuj havas ĝin en nacia lingvo, nome: Aŭstralio, Azio ktp. kies loĝanto nomiĝos tiam aŭstraliano, aziano ktp. Uzante tiujn-ĉi regulojn ni evitos pezan vortfaradon de landnomoj per *uj,* kaj geografiaj artikoloj puriĝos de malagrablaj kaj enuaj vicoj de vortoj, kiel ekzemple: Hispanujo, Italujo, Rusujo, Anglujo, Francujo ktp., kia vico kontraŭe ricevas agrablan por orelo elkalkulon en formo: Hispo, Italo, Ruso, Anglo, Franco.

Unu ĉi-ekzemplo estas sufiĉa por kompreni treegan plibonigon de stilo esperanta, elfluanta el donita de mi regulo de vortfarado de landnomoj. *Botvinkin.*

TRA LA KLASBATALO

Ĉe terura minej-eksplodo en minejo Minister Stein ĉe Dortmund (Vestfalio, Ruhr-teritorio) mortis 137 laboristoj. La minejo estas entrepreno de Stinnes, kaj la antaŭgarda aparato estis malzorgita. Oni jam rimarkis la alvenon de l'eksplodoj tagon antaŭe.

Sensacio por la jurnalaro estas la tielnomata "Ĉeka"-proceso en Leipzig, kiu jam kelktempon daŭras. La celo, provoki la revoluciularon kaj timigi simpatiantojn de revolucia batalo per sensaciaj rakontoj pri murdoj (nefaritaj) kaj dum-dum-pafaĵoj (neuzitaj) kaj ĥoler-baciloj (kies eksperimenta apliko ĉe kuniklo garantiis al tiu miljaran vivon), estas klara. Notinde, ke la prezidanto de l'Leipziga sindikata kartelo, Schilling, akceptis ludi ekzekutistan rolon kiel juĝist-asistanto.

La polica prezidanto de Prusio, Richter, estas eksoficigita pro sia kunkulpo en aferoj de Barmat-proceso (korupta skandalo).

Malpermeso de l'kompartio en Bavario estas nuligita.

Dum demonstracio en Praha kelkaj laboristoj estas mortigitaj.

RECENZEJO

Gazetoj

Represis artikolojn: *Industrial Solidarity*, Chicago, 21. I., kontraŭ la "neŭtralaj" esp.istoj (S. 5); *Le Libéré*, Nice, 15. I., En mezo de Sib. (S. 9), Novajoj el Portug. (S. 10); *Le Libertaire*, Paris, 6. II., Intern. atako kontraŭ 8-hortago (S. 15); *Volks-Zeitung* Meissen, 16. X. 24, Pirpont Morgan (S. 1), 6. II., Statist. pri parlam. balotoj (S. 18).

Nova Gazeto. *Revuo Internaciona*, monata organo de Laborista Ido-Uniono, Admin. kaj redakcio en Leipzig. N.o 1, Januaro 1925.

Laŭ formo kaj enhavo ĉi-gazeto prezentas kopion de nia "Sennaciulo". En multaj trajtoj oni ekkonas, kiel la kreintoj studis sian modelon. Ĝis kia grado ili sukcesos, kompreneble dependas de la internacia kunlaborantaro (kaj abonantaro). La sukceso ŝajnas al ni tre dubinda, kvankam fama ĉokoladfirmo Tobler konata pro ekspluato de siaj gelaboristoj estas protektanto de la bravularo. Entute stranga kaj kurioza ĝia elirpunkto iu mistera Mejer-Heuke el Luxemburg, kiu certe ankaŭ ne rilatas kun laborista movado.

Libroj

Aleksandro Blok: Najtingala Ĝardeno, Poemo. Trad. N. N. Nekrasov. Eldonis: La Nova Epoko, Moskvo. Formato 12×15½. 14 pĝ. Prezo 0,40 sv. fr.

Belega poemo lirika de l'bedaŭrinde tro frue mortinta sovetlanda poeto A. Blok, kies faman poemon "Dekdu" ni ankaŭ jam posedas en esp. La nomo de l'tradukinto garantias la senriproĉecon de l'versa traduko. Ni varme rekomendas la libreton.

N. B.

Esperanta-Hungara Vortaro. *Johano Tomán.* Eldonis: Hungarlanda Esp. Societo Laborista. Formato: 13×18 cm; 164 pĝ. Prezo nemontrita.

Tiu ĉi vortaro — malgraŭ ĉiuj detalaj mankoj — la plej kompleta kodo de esperanta-hungaraj vortolistoj — aperis en 1923, do en la tempo, kiam bona vortaro absolute ne estis aĉetebla. Niaj kamaradoj: studentoj, laboristoj kaj laboristinoj, travivis heroajn tempojn. Sub la socia teroro, meze de la indiferenteco kaj malamikeco de la burĝaj esperantaj rondoj, ili havis ankoraŭ la tempon, energion kaj scion, fari la esperantan literaturon kaj teatron, eĉ eldoni vortaron. La vortaro de Tomán baziĝas sur la granda enciklopedia vortaro de Boirac kaj estas kompletigata per aliaj naciaj vortaroj. Mi ne diras, ke ĝi ne havas mankojn kaj eraretojn, sed ĝi estas tre bone uzebla por ĉiu, kiu sciante nur la hungaran lingvon deziras kompreni esperantajn tekstojn. La poste aperintaj vortaroj, interalie tiu de s.ro Toth kaj Takács enhavas multe malpli da vortoj. Certe, estus dezirinde, ke aperus pli kompleta vortaro, sed ĝis tiam niaj hungaraj kamaradoj povos bone uzi tiun ĉi.

I. M.

Kvin Noveloj de *F. Touglas.* El la estona lingvo tradukis *H. Seppik.* Eldonis: M. Tamverk, Haapsalu — Estonio. Formato: 13½×20½ cm. 158 pĝ Prezo nemontrita.

En la noveloj de Touglas manifestiĝas la simbolista skolo kiu formiĝis dum la lastaj 10 jaroj en la literaturo de okcidento. La formo — diras la aŭtoro mem — ludas eble pli grandan rolon ol la enhavo. Li skribas la lingvon "kvazaŭ orŝablon". Tiu ĉi nova arta direkto postulas pli de la tradukanto ol la plej granda parto de la broŝuroj, kiuj faras la esperantlingvan Bibliotekon. Pli da precizeco, pli da arto ĉe la tradukado! Kontraŭe al la primitivaj (akademianoj pretendas: "Zamenhofaj") principoj, bona esperanta verko aŭ tradukaĵo ne nur devas esti klare komprenebla sed ĝi estu ankaŭ arta, nuanchava verko. Kaj kun ĝojo mi devas konstati, ke la tradukanto ne perdis tiun vidpunkton.

La 160 paĝa 8° formata broŝuro enhavas artan foton de la aŭtoro, koncizan resumon pri esta literaturo kaj kiel la titolo montras kvin novelojn: *En la fino de la mondo. La ĉielaj rajdantoj. Popi kaj Huhuu. La ora ringo. Miraĝo.*

Ĉe la fino la tradukanto kompilis konsciencan tabulon pri la neoficialaj vortoj. Kelkfoje ĝi estas vere necesa por la kompreno de iu vorto. Ekzemple la vortoj: hulo (= ondego), miraĝo (= fatamorgano), Spideno (malnova fortepiano), vinzi (hundoboji). Laŭ mia opinio "hulo" ne estas necesa, "miraĝo — kvankam uzita ĉe Boirac — estas pli ĝuste "fatamorgano" (latino); "spideno" por "malnova fortepiano" estas ne nur superflua sed absolute nerekonebla kaj "vinzi" estas sendube germanismo, kiun la esperantistoj ne komprenos.

Kaj unu konsilon! — kun la permeso de la tradukanto —: ni ne uzu, se eblas la tro artefaritajn formojn kiel "akvokirliĝego" ktp. Ili faras la stilon pezan. Oni multe povas eviti ilin. *I. M*

Skizoj pri nacia kaj kolonia problemo

G. Brojdo

1. Kia diferenco estas inter tribo, gento kaj nacio?

Homo ĉiam estis besto societema.

En procedo de sia lukto kontraŭ naturo la homa socio aliformiĝadis konforme al la stato de sia tekniko, de sia mastrumo. Al diversaj gradoj de ekonomia disvolviĝo konformis ankaŭ diversaj formoj de socia organizo. Ju malpli supera estas la tekniko, des malpli granda estas la kvanto da homoj povantaj unuiĝi en societon surbaze de primitivaj, plej simplaj rimedoj de luktado kontraŭ naturo pro sia ekzistado. Sur parcelo kie pratempa ĉasista hordo povis travivi nombre de 20—50 homoj, tie brutedukada mastrumado povis unuigi 200—300, kaj la miksita terkultur-brutedukada — ĝis 15 000 homoj. Sur la parcelo, okupata de Nov-Jorko kun ĝia sesmiliona loĝantaro, iam vivis indianoj — iuj kelkmil homoj.

La historio pri disvolviĝo de produktivaj fortoj estas samtempe historio pri unuiĝo de homoj en pli grandajn sociajn organizaĵojn.

Pratempa triba organizo, elkreskinta surbaze de ĉasista mastrumado, defendis siajn mastrumajn interesojn per kruelega lukto kontraŭ ĉiuj aliaj tribaj organizaĵoj pro la regiono de sia mastruma agado. Eksterordinara enfermiteco kaj apartigiteco, kontraŭmeto de iu tribo al ĉiuj aliaj — jen kio karakterizis la pratempan triban socion.

Sed aliformiĝas la rimedoj de lukto kontraŭ naturo, disvolviĝas tekniko, aliformiĝas kun ĝi la mastrumaj rilatoj, interesoj kaj kune kun ili — ankaŭ la organizo de la socio. Pratempaj terkulturado kaj brutedukado faras breĉon en triba organizo. Aperas neceso regule gvidi brutedukan aŭ terkulturan mastrumon en pli granda interligo kun ĉirkaŭantaj tribaj organizaĵoj.

La hieraŭaj leĝoj, moroj, starigantaj ekstreman enfermitecon de tribo, — falas, anstataŭ ili aperas la novaj, organizantaj ligon inter tuta vico de triboj — la ligon necesan por gvidi la novajn formojn de mastrumo. Severa leĝo, permesanta geedziĝojn nur interne de iu tribo (endogamio) rigardanta kiel senleĝaj faritajn inter homoj de diversaj triboj, anstataŭiĝas per mala principo: krimulo fariĝas tiu, kiu geedziĝas kun homo de sia tribo.

En la fako de religio — tribaj dioj cedas lokon al novaj dioj — al protektantoj de nova socia organizo, unuiganta kelkajn tribojn, kaj la tribaj gentoj mem foriĝas duaplanen.

Tiel, kune kun disvolviĝo de tekniko, kun aperintaj sur ĝia bazo novaj mastrumaj interesoj, konstruiĝas nova formo de socia interligo, detruanta la malnovan triban sociordon kun surkonstruaĵoj, ĝin subtenintaj, ĝin organizintaj. Tiamaniere naskiĝas la genta organizo. En ĉiuj landoj de mondo ni povas ankoraŭ nun trovi tian organizon (gentan) en firma stato aŭ en la stato de naskiĝo aŭ detruiĝo.

En limoj de Unuiĝo de S. S. R., ekz. en Norda Kaŭkazo, ĉe neprogresantaj popoloj ni trovas genton de balkaroj (proksimume 40 mil homoj) aŭ de karaĉaroj (ĉirkaŭ 50 mil), meze de kiuj oni povas trovi ankoraŭ neforigitajn restaĵojn de triba organizo: ili vivas en formo de triboj, kun tribaj tombejoj (homon de fremda tribo oni ne enterigas en ĝi), kun edziĝofestaj kaj aliaj moroj, atestantaj pri triba deveno de ilia nuna genta organizo.

Kun la plua disvolviĝo de la socia labordivido aperas interŝanĝaj rilatoj, kiuj pli kaj pli firmiĝas. Ili postulas eliron el la malvastaj kadroj de genta organizo, kaj kun la apero de komerca kapitalo la antaŭa genta organizo evidentiĝas kontraŭdira al la nova ekonomio.

Aperas unuigaj tendencoj interne de kelkaj gentoj. Nova ekonomio, novaj mastrumaj interesoj aperigas en la vivon novajn sociajn movadojn, novan ideologion, novajn soci-organizantajn ideojn, aperas lukto kontraŭ gentaj moroj, leĝoj, dioj. Embriiĝas nacio.

En historio ni trovas multajn ekzemplojn de tiu ĉi procedo. Komerca kapitalo de antikva Judeo aperigis movadon por kuniĝo de 12 genuoj (gentoj) izraelaj en unuecan popolon kun nacia organizo, naciaj dioj anstataŭ la malnova genta organizo kun gentaj dioj.

La saman proceden ni vidas en VI—VII jarcentoj meze de arabaj gentoj.

Nuntempe en limoj de Unuiĝo de S. S. R. tian saman procedon ni vidas meze de kirgizoj, kunmetiĝantaj en nacion. Maljunuloj-kirgizoj ankoraŭ scias al kiu gento ili apartenas (bogu, saribagiŝ ktp.), la junularo jam scias nur tion ke ili estas kirgizoj. (Daŭrigota) Elrusigis *P. Jakovlev.*

KORESPONDADO

TARIFO

Korespondado: Unu enpreso: Simpla dulinia anonco kostas 0,50 mk. or., ĉiu plia linio la samon.

Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.

MALLONGIGOJ: L = *letero.* PK = *poŝtkarto.* PI = *poŝtkartoj ilustritaj.* PM = *poŝtmarkoj.* bfl = *poŝtmarko sur bildflanko.* k.ĉ.l. = *kun ĉiuj landoj.* esp.ajo = *esperantaĵo.*

Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

Angola (Portug. Okc. Afriko).

K.do *J. Pires Barreira,* elektringen.,Secretaria de Comunicaçoes, *Loanda,* pri ĉ. tem., spec. ekonom. k. soc. vivo k. komunista mov. L, PI, bfl. k. ĉ. l. Interŝ. papermonon k. peras PM-interŝanĝon.

Bulgario

K.do *Konstantin Kolev, urbo Ortakjoj-Drabiŝna,* dez. koresp. pri div. temoj, interŝ. vidaĵojn, fot-aĵojn k. PI. k. ĉ. l. Ĉiam resp.

Germanio

K.do *Alfred Kipker,* Marlerstr. 14, *Dorsten i. W.* pri junular. socialista movado k. ĉ. l. gejunuloj, L, PK, PI.

"50 Lab. Esp. Grupanoj" dez. koresp. k. ĉ. l. pri div. temoj ĉefe PI. Sendu unue al K.do *Hans Heretsch,* Alsenstr. 57, *Breslau.*

"Deziras interŝanĝadon de PM, k. ĉ. l. Sendu unue." Adr.: *H. Wolfschmitt,* Klenzestr. 99, I. r., *München.*

Polio

K.do *M. Tuler,* Bonifraterska, 1, *Lublin,* pri div. temoj k. ĉ. l. geesperantistoj.

Sovet-Unio

K.do *A. Samojlov,* strato de K. Marks, poŝtoficejo, *Uljanovsk,* dez. koresp. pri laborista k. komunista movado k. ĉ. l., L, PK, ktp.

Deziras koresp. kun tuta mondo el urbo *Irkutsk:*

1) Lesnikov k. Majzlis (Universitato)
2) Solovjov (Gubfo)
3) tri 15-jaraj lernantoj: Isaĉenko, Redozubov, Suĥov, (Gogola, 45).
4) Panasjuk k. Poluŝin (Aleksandra 66).

K.do *S. Taran,* Oktobrstr. 15, *Kremenĉug,* dezir. koresp. k. ĉ. l. interŝanĝ. rus. PM, pap. mon. kontraŭ eksterl. pap. mono.

K.do *Kalaŝnikov,* Vjaĉeslav Vas., (18 j.) Krasnoarmejski per 6, kv. 6, *Niŝni-Novgorod,* PI, urb- k. teatr-vidaĵoj, bfl, k. c. l. PK, L, Esp-aĵoj.

K.dino *Pipkina, A. E.,* Preĉistenski bulv. 29, kv. 36, *Moskvo,* pri ĉiuj temoj kun la tuta mondo.

K.do *P. Nikitin,* Kalanĉerskaja pl. 1, Krasnoprudski per 1/2 kv. 7, *Moskvo,* pri turismo, interŝ. fotojn, PK, PI.

Nekrologo

La 5an de Februaro mortis en Linz (Aŭstrio) en sanigejo por militinvalidoj nia k.do

Franz Kloibmüller (Sat-n.ro 1085)

Li estas viktimo de la "granda tempo". La tuberkulozon kaj intestan malsanon li kunportis de "la kampo de la honoro" kaj depost la milito li neniam ĉesis, esti flegato de la malsanulejo. Malgraŭ, aŭ pli ĝuste pro sia malsanstato li estis fervora kunlaboranto en nia movado. Malatentante la dolorojn en la korpo li senlace laboris kiel instruanto de la lingvoj kaj gvidis nian oficejon. La Esp.istoj lin akompanis al la tombo kaj k.do Stöber faris la funebran paroladon en Esp.o.

La fervoro de nia k.do Kloibmüller por la laborist-esp.ista movado kaj por la socialismo estu nia heredaĵo kaj lia devizo restu la nia: for la kapitalismon por ke neniam plu estu milito. 536

Jarabono: **Argentino** 6 pesos; **Aŭstrio** 120000 kr.; **Belgio** 36 fr.; **Brazilo** 13 milr.; **Britio** 110 penc.; **Bulgario** 220 lev.; **Ĉekoslovakio** 60 kr. ĉ.; **Danio** 10 kr. d.; **Estonio** 650 mk.; **Finnlando** 70 mk.; **Francio** 35 fr. fr.; **Germanio** 8 mk. or.; **Hispanio** 13 peset., **Hungario** 8 kr. or.; **Italio** 36 lir.; **Japanio** 4.50 jen; **Jugoslavio** 130 din.; **Litovio** 16 lid.; **Nederlando** 6 guld.; **Norvegio** 14 kr. norv.; **Polio** 8 zlot.; **Portugalio** 40 esk.; **Rumanio** 350 lej.; **Rusio** 4 rubl. or.; **Svedio** 8 kr. sved.; **Svisio** 10 fr. svis.; **Usono** 2.50 dol. — **Ankaŭ 1/4 jare abonebla.**

Presejo: UNS-PRODUKTIVGENOSSENSCHAFT, LEIPZIG